

del, je bil slavnostni govor njena častna dolžnost in naloga. V letu 2006 se je iztekel štiriletni mandat Komisiji za podeljevanje Murkovih nagrad, priznanj in listine, ki jo je vodila Koprčanka na delu v Ljubljani, doc. dr. Ingrid Slavec Gradišnik. Njeno mesto je zasedel dr. Marko Terseglav, ki spremlja SED oz. je njegov član že od ustanovitve, med letoma 1981 in 1984 pa je bil tudi njegov predsednik. Z besedami nas je vodil iz preteklosti v sedanost in razkril odločitev Komisije. Nagrado in listino sta podelila skupaj s predsednico SED, dr. Bredo Čebulj Sajko.

Najprej so na oder prišli dobitniki Murkove listine, Etnografsko društvo orači – Okič (Štajerska), Murkovo nagrado pa je prejela doc. dr. Mojca Ravnik.

Večer smo končali tako kot se pritiče slovesnim dogodkom, v klepetu s kozarčkom in krožnikom v roki.

S prejemnico Murkove nagrade in prejemniki Murkove listine pa smo večer po prihodu v Ljubljano končali v kavarni Slovenskega etnografskega muzeja.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 15. 4. 2007

Drugi članki ali sestavki / 1.25

Prof. dr. Marko Terseglav

20. PODELITEV MURKOVE NAGRADE IN MURKOVE LISTINE KOPER, 9. NOVEMBER 2006, BAROČNA PALAČA BELGRAMONI-TACCO, POKRAJINSKI MUZEJ KOPER, OB 17. URI

Komisija za Murkovo nagrado in priznanja pri SED se je v nekoliko spremenjeni sestavi (prof. dr. Marko Terseglav kot predsednik, in člani: prof. dr. Slavko Kremenšek, dr. Maja Godina Golija in dipl. etnol. in muzealka Ivanka Počkar) sestala 13. 10. 2006 in pregledala vloge in utemeljitve za Murkove nagrade, priznanja in listine. Komisija je prejela tri pisne utemeljitve: dve za Murkovi nagradi in eno za Murkovo listino, ostala pa je brez vloge za Murkovo priznanje, ki tako letos ne bo podeljeno. Zato je Komisija najprej obravnavala nekaj dopolnil k Pravilniku o Murkovih nagradah, ki jih bo na letni skupščini SED predstavila IO SED. Nato je prebrala prispele vloge in soglasno sklenila, da Murkovo nagrado 2005 dodeli doc. dr. Mojci Ravnik (Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU) **za njeno dolgoletno, vsestransko in bogato znanstvenoraziskovalno delo v etnologiji**. Murkovo listino je namenila Etnografskemu društvu Orači iz Okiča **za ohranjanje etnološke dediščine kraja in širše haloške okolice**.

Murkovo nagrado 2005 prejme doc. dr. Mojca Ravnik.

Utemeljitev:

Mojca Ravnik, doktorica etnoloških znanosti, docentka in višja znanstvena sodelavka Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU, spada v generacijo, ki ji je bilo v zadnjih treh desetletjih namenjeno ustvarjanje osrednjega toka slovenske etnologije. To vlogo je opravljala in jo opravlja kakovostno. Sodi med glavne poznavalce kulture vsakdanjega življenja v Sloveniji in zamejstvu. Njeno pojmovanje etnologije, njene metodologije, teorije in prakse poznamo iz razprav, monografij, referatov in diskusij. Njena bibliografija šteje 186 bibliografskih enot, od strokovnih člankov do knjig. Med izvirnimi znanstvenimi članki pa so najpomembnejši tisti, ki odkrivajo njene temeljne raziskovalne teme, kot so območja na mejah etničnega ozemlja (Istra, Benečija, Porabje, Prekmurje) in etnološka poglavja o stavbarstvu, identiteti ter o družini in sorodstvu. Poleg tega je Ravnikova med slovenskimi etnologi gotovo naredila največ za računalniško obdelavo besedil. Manj

znano je tudi, da je nagrajenka napisala scenarij za dokumentarni film »Istrski kruh« (1993) in je kot strokovna voditeljica sodelovala pri številnih video dokumentih Avdiovizualnega laboratorija ISN ZRC SAZU. V času (1998–2002), ko je bila predstojnica Inštituta za slovensko narodopisje, je bila njena zasluga med drugim tudi ta, da je spet steklo delo za Slovenski etnološki leksikon, ki je izšel leta 2004. Za ta čas pa so pomembni inštitutski projekti, pri katerih je sodelovala ali jih vodila (Raziskava družinsko-sorodstvenih odnosov v vaških okoljih Slovenije; Etnološka kulturna dediščina; Temeljne raziskave slovenske ljudske kulture; Informatizacija neoprijemljive dediščine za etnologijo in folkloristiko idr.).

Njeno celotno strokovno delo je sila razgibano in raznovrstno, iz vsega pa zna potegniti nove poglede na etnologijo. Po diplomu na Oddelku za etnologijo FF (1970) se je tam zaposlila kot bibliotekarka in se začela izpopolnjevati v etnološkem znanju najprej v Parizu, na Ecol des Hautes Etudes (1970/71), nekaj let pozneje, po magisteriju v Ljubljani (1978), pa še na Inštitutu za etnologijo švedske Univerze v Lundu (1979). Prav njena magistrska naloga (1978) je v veliki meri določila njeno nadaljnjo raziskovalno pot. V ljubljanskem predmestju Galjevica je raziskovala sorodstveno skupnost in je svoje izsledke objavila v knjigi *Galjevica* (1981). Z delom je pokazala, da je kultura vsakdanjega življenja enako zanimiva in znanstveno relevantna v mestnem in ne le v ruralnem okolju in da je sodobna etnološka metodologija enako uporabna pri raziskovanju in vrednotenju vseh kulturnih pojavov, ne glede na družbeno in etnično raven. Njena knjiga predstavlja, poleg Kremenškove *Zelene jame*, ključno delo t. i. mestne etnologije in sodobne kulture vsakdanjega življenja.

Mojca Ravnik se je tako rekoč podala v skoraj vse oblike raznovrstnega etnološkega dela, zato ne čudi, da je pet let (1983–88) delala kot etnološka konservatorica na Medobčinskem zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran. Po odhodu na Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU (1988) je svoja recentna in pretekla spoznanja poleg številnih

znanstvenih člankov strnila v doktorski nalogi in v knjigi *Bratje, sestre, strniči, zermani* (1996). V njej je skozi preplet zgodovinskega razvoja istrskega naselja, domov in družin, stavbarstva, tradicije in njene transformacije prikazala kulturno specifiko Istre, zlasti pa prerez kulture družinskih odnosov in otroštva najrevnejših slojev prebivalstva, kar je edinstveno v slovenski etnologiji. Monografija predstavlja vrhunsko raziskovalno metodologijo, značilno za generacijo Mojce Ravnikove, katere temelj je dolgotrajno terensko delo, tesno sodelovanje z informatorji, emski in primerjalni vidik ter prikaz časovnega in prostorskega razvoja kulturnih prvin.

Svoje bogato znanje je kot predavateljica posredovala mladim etnologom, saj jo v letih 1981–1983 srečamo kot predavateljico predmeta Etnologija narodov in narodnosti Jugoslavije na Oddelku za etnologijo FF v Ljubljani, leta 2004 je začela kot docentka za etnologijo predavati v podiplomskem programu Interkulturni študij na Politehniko v Novi Gorici, kjer je bila nosilka predmeta Izbrana poglavja iz etnologije družine in sorodstva. Na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem je na Oddelku za antropologijo in kulturne študije njen predmet Družbena kultura, sodeluje pa tudi pri predmetu Zgodovina in etnologija Istre. Ne smemo pa pozabiti še na tisto naloženo delo in znanje, ki ju je nagradjenka posvetila mladinskim raziskovalnim taborom po Sloveniji in v zamejstvu ter kot mentorica mladim raziskovalcem.

Od ustanovitve leta 1975 je aktivna članica Slovenskega etnološkega društva. Že od začetka je bila vključena v delo pri pisanju vprašalnic za etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja, leta 2005 pa je spodbudila in vodila odmevno društveno posvetovanje o Slovencih na Hrvaškem in bila tudi sourednica zbornika prispevkov s tega posvetovanja. Sicer pa je dr. Mojca Ravnik v slovenski etnologiji tako vsestranska raziskovalka in tako uspešna oblikovalka njene teoretične misli in praktične izvedbe, da smo v tem kratkem orisu mogli začrtati komaj najpomembnejše mejnike njene bogate strokovne ustvarjalnosti, v kateri ji nikdar ni bilo vseeno, če je kdaj narobe razumljena ali če koga narobe razume. Z vztrajnostjo raziskovalke skuša stvarjem priti do dna, a vedno s tistim človeškim občutkom za mero, vendar s strokovnimi argumenti in z neprecenljivim znanjem. Je nepristranska kritičarka dogajanja v etnološki stroki in tudi v širši družbi.

Murkovo listino 2005 prejme Etnografsko društvo Orači iz Okiča.

Utemeljitev:

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1993 in šteje 20 članov iz Okiča in sosednjih vasi. V njem delujeta dve sekciji: Orači in Rusa. Glavna posebnost Oračev, ki jo sestavljajo štirje kojiči, štirje koranti, baba in dva pokača, je t. i. kozji korant. Skupino Rusa sestavljajo rusa z dvema članoma, gonjač in godec. Društvo je leta 2004 samo obnovilo cimpračo, sodelujejo na prireditvah ob različnih praznikih: za martinovanje npr. pripravijo pravo gledališko predstavo z blagoslovitvijo mošta. Društveniki sistematično skrbijo za vključevanje mladih članov in za njihovo uvajanje v pustno prakso. Vsako leto izberejo enega ali dva mladeniča in ju najprej preizkusijo v vlogi kojičev, če pa se obneseta, še v vlogi korantov.

O članstvu in dejavnosti vodijo natančno evidenco, zbirajo

dokumentacijo svoje dejavnosti, za katero sistematično skrbijo z zapisovanjem, s fotografiranjem in z video snemanjem. Tajnik Beno Vidovič zapisuje spomine krajanov na fašenk in raziskuje najstarejšo podobo pustnih likov v Halozah. Njihova dokumentacija je dostopna zainteresirani javnosti. Društvo sodeluje tudi z Inštitutom za slovensko narodopisje ZRC SAZU. Nastopili so tudi v filmu »Leto oračev«, hkrati pa sestavljajo svoj scenarij za film o dogodivščinah mladega koranta.

Skratka, Etnografsko društvo Orači iz Okiča na izviren način združuje prvine fašenka, zlasti oračev in ruse, in še vedno goji tradicionalno obiskovanje domačij v Okiču in okoliških vaseh, kar je tudi njihova glavna dejavnost. Hkrati pa z velikim občutkom za mero predstavlja haloški fašenk na javnih prireditvah, ne da bi podleglo folklorizaciji in komercializaciji s spreminjanjem likov in dramaturgije. Podelitev Murkove listine ni le priznanje društvu, ampak tudi okolju, v katerem živijo in delajo, predvsem pa gre priznanje njihovemu nesebičnemu in vztrajnemu ljubiteljskem delu in ozaveščanju okolja o kulturni dediščini.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 7. 12. 2006